

Beleggingen in logistiek & industrieel vastgoed

Inspiratiesessie Groenewout
Consultants B.V.

Deka
Immobilien

Syncreon Technology (Apple distributie/assemblage) – Waalwijk - NL (ongeveer 70.000 m²)

Jan van den Hogen MSc MRICS
Global Tenant Relationship Management | Logistics

jan.vandenhogen@deka.de +31 6 2527 9084

Vastgoed(fonds)activiteiten

Divisie Asset Management Vastgoed

DekaBank

**Portfolio
management**

Acquisitie

**Vastgoed-
management**

**Controlling &
auditing**

**Vastgoed
financiering**

Deka Immobilien in één oogopslag

Uitstekende economische ontwikkeling door permanente groei

Cijfers en feiten

- Vastgoed Asset Management met ca. 600 professionals
- 472 objecten in 26 landen, in 5 continenten
- 8,7 Mio. m² oppervlakten kantoor, retail, hotels en logistiek
- Fondsvermogen: ca. 35 Mrd. Euro *)
- Transactievolume 2017: 5,9 Mrd. Euro
- Vastgoedfinancieringen nieuw afgesloten in 2017: 3,4 Mrd. Euro

► Portefeuille Nederland:

Totale all-in waarde ca. 3,7 Mrd. Euro

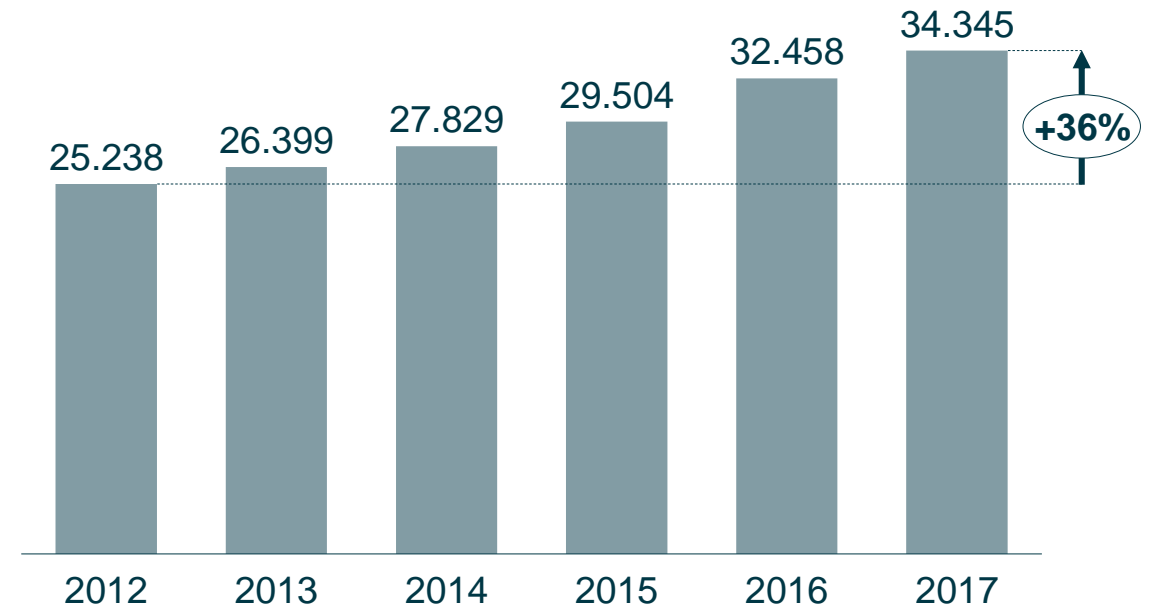
Waarde logistieke deel 460 Mio. Euro

Oppervlakte logistieke deel ca. 490.000 m²

9 gebouwen, 2 aankopen in de pipeline

Aanwas totale assets direct vastgoed

in Mio. EUR

*) = totaal assets under management DekaBank € 300 miljard

Vier inkomensstromen voor vastgoed

- **Cashflow**

Cashflow is de balans tussen de in- en uitstroom van geld. Een goede cashflow heeft uiteraard een grotere instroom dan uitstroom. Bij cashflow uit verhuurd onroerend goed wordt vaak over een passief, periodiek inkomen gesproken. Dat betekent dat er om de zoveel tijd geld binnenkomt. Een negatieve cashflow uit een object hoeft niet direct te betekenen dat het een slecht-renderende belegging is. Uit de andere 3 ROI elementen immers kan ook geld komen, en wellicht zoveel, dat een negatieve cashflow gedurende één of meer jaren, voor lief kan worden genomen.
- **Waarestijging**

Een andere manier van rendement maken op vastgoed is kapitaal aanwas, gevormd door de waardeestijging van de objecten. Vastgoed is en blijft nu eenmaal één van de meest zekere vormen van investeren, omdat het zeer waarde vast is. Het grootste deel van de tijd stijgt vastgoed in waarde, waarbij af en toe een periode van waardedaling kan optreden. De tijdhorizon is hierbij wel erg lang.
- **Hefboomeffect (leverage)**

Met het hefboomeffect bedoelen we dat er vreemd vermogen in de belegging wordt geïnvesteerd (naast het eigen vermogen van de belegger), met de bedoeling een hoger rendement (rentabiliteit) op het geïnvesteerd vermogen te maken door het verschil tussen de rente die de belegger aan de vermogensverstrekker (financier) verschuldigd is, en de procentuele opbrengst uit de investering.
- **Belastingconstructies**

BOUWEN EN VERHUREN VÓÓR VERKOOP

Grondaankoop	100.000 m ²	
Kostprijs incl. bouwrijp	<u>125 € / m²</u>	12.500.000

Bebouwingsvolume 60%

Warehouse	54.000 m ² x	350 €/m ² =	18.900.000
Aandeel kantoren, etc.	6.000 m ² x	750 €/m ² =	4.500.000
Diversa (infra, pp)			<u>2.000.000</u>
			25.400.000

Grond & gebouw		37.900.000
Onvoorzien etc.		2.100.000
All-in stichtingskosten		40.000.000

Huurprijs na realisatie

Warehouse	54.000 m ² x	45 €/m ² =	2.430.000
Kantoren	6.000 m ² x	125 €/m ² =	750.000
Cash-flow op jaarbasis (uit huurstroom)			3.180.000

Prijs per m ² na realisatie	667
--	------------

VERKOOP AAN DE BELEGGER (calculatie op jaarbasis)

Berekening netto huurwaarde

Cash-flow	3.180.000	
Correctie (frictie) leegstand ca. 5%	<u>160.000</u>	
Gecorrigeerde cash-flow		3.020.000
Exploitatiekosten:		
- Managementkosten	15.900	
- Onderhoudskosten	31.800	
- Onroerendezaakbelasting	41.560	
- Overige zakelijke lasten	4.740	
- Verzekeringen	6.000	
- Reserveringen (groot) onderhoud	<u>20.000</u>	
		120.000
Netto huurwaarde (gecorr. Cash-flow)		2.900.000

Gekapitaliseerde waarde

NAR-Yield (aanvangsrendement)	4,75%	
Caprate (kapitalisatie-factor)	21,05	
Netto huurstroom	<u>2.900.000</u>	
		61.052.632
Correctie KK 4%		2.442.105
Gecorrigeerde aankoopwaarde		58.610.526
Prijs per m ² na verkoop		977

Ontwikkelprijs na verkoop:

Stichtingskosten	40.000.000	
Verkoopopbrengst	58.610.526	
		18.610.526
Winstpercentage op stichtingskosten		47%

SCENARIO 1: VOL VERHUURD

Gegevens object

Aantal m ² opslag	54.000 m ²
Aantal m ² overig	6.000 m ²
	60.000 m ²
All-in stichtingskosten	40.000.000 €
Prijs per m ² na realisatie	667

Verkoopopbrengst

Netto huurwaarde		2.900.000
NAR-Yield (aanvangsrendem.)	4,75%	
Caprate (kapitalisatiefactor)	21,05	
Correctie KK (kosten Koper)	4,00%	
Gekapitaliseerde waarde		58.610.526

Prijs per m² na verkoop **977**

Ontwikkeltwinst voor verkoper **18.610.526**

Winstpercentage op sticht.kstn. **47%**

SCENARIO 2: 50% VERHUURD

Verkoopopbrengst

Netto huurwaarde verhuurd deel	1.450.000
NAR-Yield (aanvangsrendem.)	4,75%
Caprate (kapitalisatiefactor)	21,05
Correctie KK (kosten Koper)	4,00%
Gekapitaliseerde waarde verhuurd deel	29.305.263

Netto huurwaarde leegstand	1.450.000
NAR-Yield (aanvangsrendem.)	5,75%
Caprate (kapitalisatiefactor)	17,39
Correctie KK (kosten Koper)	4,00%
Gekapitaliseerde waarde verhuurd deel	24.208.696
	53.513.959

Prijs per m² na verkoop **892**

Ontwikkeltwinst voor verkoper **13.513.959**

Winstpercentage op sticht.kstn. **34%**

SCENARIO 3: 100% LEEGSTAND

Verkoopopbrengst

Netto huurwaarde leegstand	2.900.000
NAR-Yield (aanvangsrendem.)	6,50%
Caprate (kapitalisatiefactor)	15,38
Correctie KK (kosten Koper)	4,00%
Gekapitaliseerde waarde verhuurd deel	42.830.769
	42.830.769

Prijs per m² na verkoop **714**

Ontwikkeltwinst voor verkoper **2.830.769**

Winstpercentage op sticht.kstn. **7%**

RENDEMENT AAN BELEGGERSZIJDE

Aannames institutionele belegger

Aankoopvolume	58.610.526 €
Netto cash-flow p.jr.	2.900.000 €
NAR Yield aankoop	4,75%
Gewenste IRR	3,00%
Huurcontractsduur	15 jaar + 5 jaar
Renovatie na 15 jr.	4.200.000 € (vloer, sprinkler, docks, infra etc.)
Indexering huur p.jr.	1,50%
Leverage uit 30% vreemd verm.	0,50% op investering van 17.583.158 *)
Interne asset management fee	1,00%
Fondsafdracht bank	0,25%

Aannames private equity

Aankoopvolume	58.610.526 €
Netto cash-flow p.jr.	2.900.000 €
NAR Yield aankoop	4,75%
Gewenste IRR	5,50%
Huurcontractsduur	4 x 5 jaar
Renovatie na 15 jr.	3.000.000 € (vloer, sprinkler, docks, infra etc.)
Huurverhoging per 5 jaarstermijn	10%
Indexering huur p.jr.	1,50%
Leverage uit 60% vreemd verm.	2,00% op investering van 35.166.316 *)
(Interne) asset management fee	1,00%

Rendementsanalyse institutionele belegger

	Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5	Jaar 6	Jaar 7	Jaar 8	Jaar 9	Jaar 10	Jaar 11	Jaar 12	Jaar 13	Jaar 14	Jaar 15	Jaar 16	Jaar 17	Jaar 18	Jaar 19	Jaar 20	
Net cash-flow + index	2.900.000	2.943.500	2.987.653	3.032.467	3.077.954	3.124.124	3.170.985	3.218.550	3.266.829	3.315.831	3.365.568	3.416.052	3.467.293	3.519.302	3.572.092	3.625.673	3.680.058	3.735.259	3.791.288	3.848.157	
Leverage (hefboomeff.)	87.916	87.916	87.916	87.916	87.916	87.916	87.916	87.916	87.916	87.916	87.916	87.916	87.916	87.916	87.916	87.916	87.916	87.916	87.916	87.916	
Asset manag. fee	29.000	29.435	29.877	30.325	30.780	31.241	31.710	32.186	32.668	33.158	33.656	34.161	34.673	35.193	35.721	36.257	36.801	37.353	37.913	38.482	
Fondsafdr. Bank	7.250	7.359	7.469	7.581	7.695	7.810	7.927	8.046	8.167	8.290	8.414	8.540	8.668	8.798	8.930	9.064	9.200	9.338	9.478	9.620	
Renovatie															4.200.000						
Totaal	2.951.666	2.994.622	3.038.223	3.082.477	3.127.396	3.172.988	3.219.264	3.266.234	3.313.909	3.362.299	3.411.415	3.461.267	3.511.867	3.563.227	-584.644	3.668.268	3.721.973	3.776.484	3.831.813	3.887.971	63.778.717

*) = Vreemd vermogen 30% van € 58.610.526 = € 17.583.158 X IRR-Rv = 3% - 2,5%

BEP

Rendementsanalyse private equity

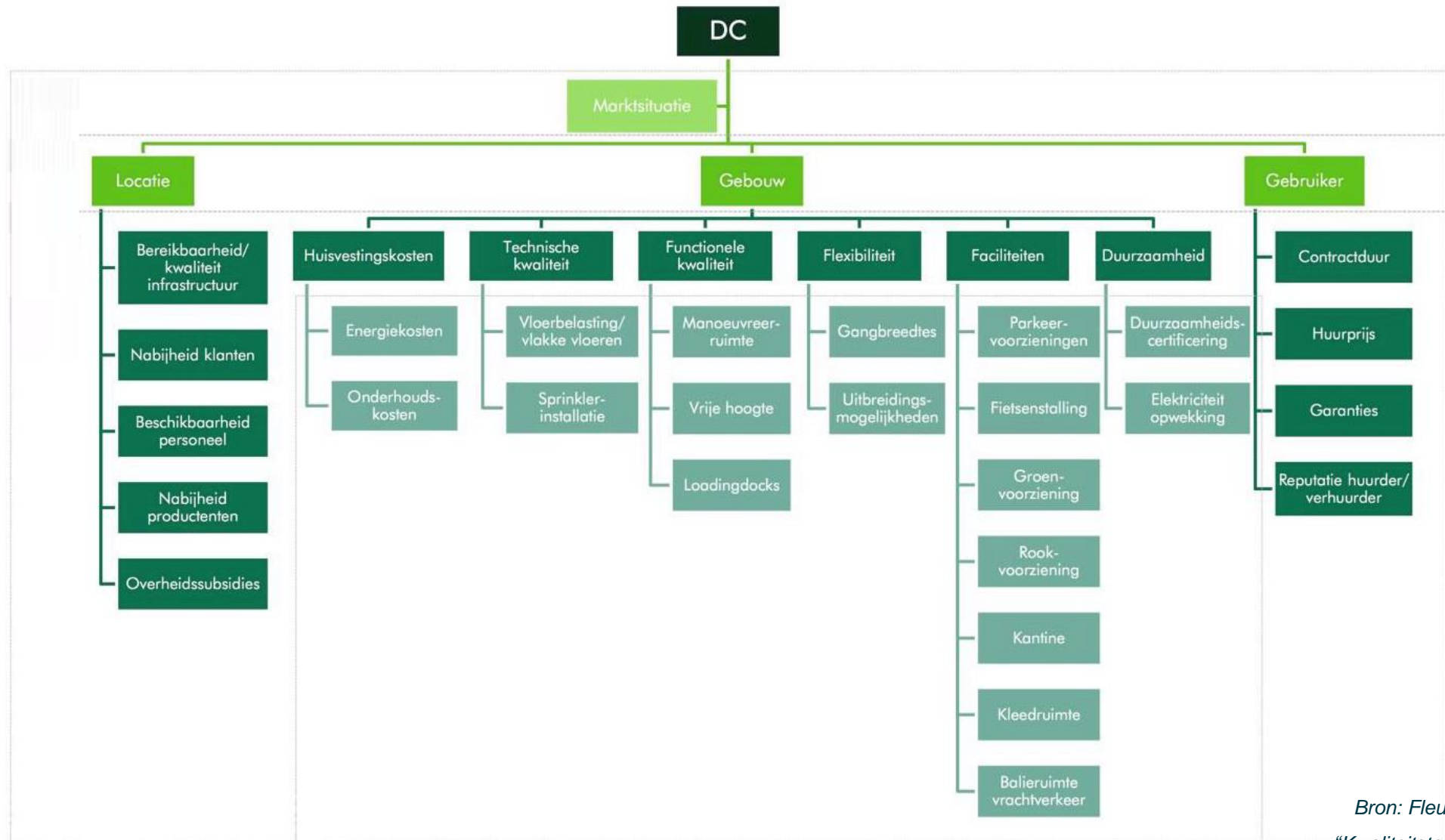
	Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5	Jaar 6	Jaar 7	Jaar 8	Jaar 9	Jaar 10	Jaar 11	Jaar 12	Jaar 13	Jaar 14	Jaar 15	Jaar 16	Jaar 17	Jaar 18	Jaar 19	Jaar 20	
Net cash-flow + index	2.900.000	2.943.500	2.987.653	3.032.467	3.077.954		3.436.536	3.488.084	3.540.405	3.593.511		4.012.155	4.072.338	4.133.423	4.195.424		4.684.191	4.754.454	4.825.771	4.898.157	
Leverage (hefboomeff.)	703.326	703.326	703.326	703.326	703.326	703.326	703.326	703.326	703.326	703.326	703.326	703.326	703.326	703.326	703.326	703.326	703.326	703.326	703.326	703.326	
Huurverh. renewals						3.385.750					3.952.862					4.614.967					
Asset manag. fee	29.000	29.435	29.877	30.325	30.780	33.857	34.365	34.881	35.404	35.935	39.529	40.122	40.723	41.334	41.954	46.150	46.842	47.545	48.258	48.982	
Renovatie															3.000.000						
Totaal	3.574.326	3.617.391	3.661.102	3.705.469	3.750.501	4.055.219	4.105.497	4.156.529	4.208.328	4.260.903	4.616.660	4.675.360	4.734.941	4.795.415	1.856.796	5.272.143	5.340.675	5.410.236	5.480.839	5.552.502	86.830.833

*) = Vreemd vermogen 60% van € 58.610.526 = € 35.166.316 X IRR-Rv = 5,5% - 3,5%

BEP

Besliscriteria investering in logistiek object

van macro naar micro niveau

Bron: Fleur Klanderman © 2015
"Kwaliteitstool voor distributiecentra"

Verdere informatie

Bezoek de website <https://www.frontrunnermooc.com>

SOCIETEIT VASTGOED Academy
E Papers

LOGISTIEK, no. 1 • Uitgever: 1 Januari 2018 •

Ontwikkelingen in de logistieke vastgoedindustrie
 Jan van den Hogen MSc MRICS MSV

SOCIETEIT VASTGOED Academy
E Papers

VASTGOEDREKENEN, no. 1 • Uitgever: 1 Januari 2018 •

Inleiding in vastgoedrekenen
 Jan van den Hogen MSc MRICS MSV

SOCIETEIT VASTGOED Academy
E Papers

VASTGOEDREKENEN, no. 2 • Uitgever: 15 Januari 2018 •

Kasstroon principes
 Jan van den Hogen MSc MRICS MSV

SOCIETEIT VASTGOED Academy
E Papers

VASTGOEDREKENEN, no. 3 • Uitgever: 22 Januari 2018 •

Portefeuille analyse
 Jan van den Hogen MSc MRICS MSV

SOCIETEIT VASTGOED Academy
E Papers

VASTGOEDBELEID, no. 1 • Uitgever: 15 Februari 2018 •

Duitse open-end vastgoedfondsen
 Jan van den Hogen MSc MRICS MSV

Community of Inquiry article series
Logistics industry out of the institutional investors perspective

Article 1: starting the community of inquiry and why an institutional investor puts money in the logistics industry

1. With respect to
 I'm planning to write for internal use. I'm planning to write for internal use. I'm planning to write for internal use. I'm planning to write for internal use. I'm planning to write for internal use.

Community of Inquiry article series
Logistics industry from the institutional investor's perspective

Article 2: Landlord involvement in risk mitigation

1. With respect to
 This is the second article in the series. This is the second article in the series. This is the second article in the series. This is the second article in the series. This is the second article in the series.

Community of Inquiry article series
Logistics industry from the institutional investor's perspective

Article 3: Logistics location characteristics

1. With respect to
 This is the third article in the series. This is the third article in the series. This is the third article in the series. This is the third article in the series. This is the third article in the series.

Community of Inquiry article series
Logistics industry from the institutional investor's perspective

Article 4: Renting the business premises

1. With respect to
 This is the fourth article in the series. This is the fourth article in the series. This is the fourth article in the series. This is the fourth article in the series. This is the fourth article in the series.

Community of Inquiry article series
Logistics industry from the institutional investor's perspective

Article 5: Seeking alignment with supply chain's driving forces

1. With respect to
 This is the fifth article in the series. This is the fifth article in the series. This is the fifth article in the series. This is the fifth article in the series. This is the fifth article in the series.

INQUISITIVE ... simple studies on key logistics concepts

Brought to you by AP Consult Press

INQUISITIVE ... simple studies on key logistics concepts

Brought to you by AP Consult Press

INQUISITIVE ... simple studies on key logistics concepts

Brought to you by AP Consult Press

Publication, No. 1
 The influence of e-commerce on LSPs housing concepts
 Jan van den Hogen

Publication, No. 2
 Future logistics accommodation
 Jan van den Hogen

Publication, No. 3
 Next generation logistics
 Jan van den Hogen

Read the book and find:
 • strategic collaboration in the supply chain
 • urgent matter of chance management in logistics
 • technology as an opportunity factor
 • contribution of Industry 4.0 to the supply chain

Articles

Kies op de menubalk de optie ARTICLES

Logistics

Kies op de menubalk de optie LOGISTICS, gevolgd door ARTICLES

Logistics

Kies op de menubalk de optie LOGISTICS, gevolgd door E-BOOKS

Bedankt voor uw aandacht.

**Inspiratiesessie Groenewout
Consultants B.V.**

..Deka
Immobilien

